

In de tiendelige serie De Babyspecialist haken we in op alle facetten die komen kijken bij het werken met de allerkleinsten in de kinderopvang. Dit is aflevering 2: over de interactievaardigheid 'respect voor autonomie.'

TEKST WEIJA STEFFENS FOTO PIXABAY

SERIE

DE BABYSPECIALIST

BABY'S op ontdekkingsreis

Als kinderen mogen zijn wie ze zijn, krijgen ze vertrouwen in zichzelf. Daarom is het belangrijk dat een kind de kans en de ruimte krijgt om de wereld om zich heen te ontdekken en leert om zelf problemen op te lossen. Bij peuters en kleuters zie je die drang naar autonomie vaak in het zelf willen doen. Ook baby's hebben een aangeboren drift om zelfstandig de wereld om zich heen waar te nemen. Als pedagogisch medewerker kun je dat verlangen heel goed stimuleren, vindt pedagoog Judith Kuiten. 'Baby's zijn prima in staat zelf uit te pluizen wat ze wel en niet leuk vinden. En ze vinden het ook leuk om te ondervinden of ze iets wel of niet kunnen. Ze houden wel van een beetje uitdaging. Maar als pedagogisch medewerker moet je baby's - ook de allerkleinsten - wel de mogelijkheden bieden. Een baby'tje dat in een wipstoel zit, krijgt die gelegenheid niet.'

Zelf kiezen

Kinderen moeten dus de kans krijgen om dingen zelf te doen en uit te proberen, vindt Judith. 'Ik zeg altijd: "Doe bewust een stapje terug, maar blijf wel nabij en kijk even aan wat er gebeurt". Dat ligt bij baby's natuurlijk net even iets anders dan bij peuters, maar ook zij voelen zich het prettigste als ze zelf mogen beslissen. Daarbij moeten ze geen honderd keuzemogelijkheden krijgen natuurlijk. En het is belangrijk dat je constant naar het kind en zijn handelen kijkt en inspeelt op zijn behoeften. Leg eens in een box twee speeltjes in plaats van heel veel - en het liefst net iets te ver weg, waardoor je het kind stimuleert het speelgoed te pakken. Doordat de box of de speelmat niet helemaal vol ligt, is het kind beter in staat zelf een keuze te maken.'

Uitdagende speelruimte

Een andere belangrijke factor bij het zelfstandig ontdekken van de wereld is de (speel)ruimte. Judith geeft aan dat je heel eenvoudig een uitdagende omgeving voor baby's kunt creëren. Begin bij het begin, is haar advies. 'Observeer eerst je huidige ruimte en inrichting. Kijk eens waar kinderen tot spel komen, waar hun behoeften liggen en met welk speelgoed ze het liefste spelen. Of is de ruimte wellicht te groot, waardoor kinderen zich verloren voelen?' Volgens Judith zijn kleine aanpassingen vaak

voldoende om een veilige en uitdagende speelruimte te maken, waar kinderen genoeg vrijheid en zelfstandigheid hebben om zich te vermaken. 'Zo kun je een bankje neerzetten bij een grondbox of een speelmat, zodat je comfortabel de fles kunt geven terwijl je toch dichtbij de andere kinderen bent. Of je kunt allerlei kleine speelhoekjes creëren. Door tegen de baby's te praten, laat je merken dat je nabij bent.'

Ik-besef

Judith is ervan overtuigd dat pm'ers op alle ontwikkelingsgebieden uitdagende activiteiten kunnen aanbieden. Ook voor baby's. Daarbij is het wel belangrijk dat je het kind het tempo laat bepalen. Jij hoeft alleen maar te volgen. Als je bijvoorbeeld een ronddraaiende glinsterende discobal aan het plafond hangt, zul je zien dat ieder kind er anders op reageert. Met de reflecties die via de discobal op de grond geprojecteerd worden zal de baby gaan spelen. De allerjongsten zullen de bal en de lichtbundeltjes met hun ogen volgen, terwijl de iets oudere baby's zullen proberen de weerkaatsende glinsteringen te pakken. 'Welke activiteit je ook doet met kinderen, het is vooral belangrijk dat je erbij gaat zitten en benoemt wat er gebeurt. En gebruik daarbij ook de namen van de baby's. Je geeft het kind zo het gevoel dat het gezien wordt en daarmee ondersteun je het ik-besef bij het kind', verklaart Judith. Ook bij bijvoorbeeld het verschonen of het aansen uitkleden is het belangrijk oog te hebben voor de pogingen van het kind om actief mee te doen, meent zij. Het zijn perfecte gelegenheden om een kind uit te dagen en te stimuleren. 'Baby's doen vaak vanzelf al hun buikje omhoog als ze op het verschoningskussen liggen. En de oudere kindjes trekken misschien al de plakstrips van de luier los. Ze weten precies wat er gaat gebeuren en doen met plezier mee. Door te praten en te lachen met de baby en mee te gaan in zijn spel voelt het kind zich gehoord en gezien en dat is goed voor zijn zelfverzekerdheid.'

'Jouw nabijheid is een voorwaarde voor baby's om op ontdekkingsreis te gaan'

Dichtbij

Tot slot raadt Judith aan om altijd dichtbij de kinderen te zijn. 'Jouw nabijheid is een voorwaarde voor baby's om op ontdekkingsreis te gaan. Het maakt dat kinderen zich veilig voelen en makkelijker tot spel komen. In die geborgen omgeving durven baby's nieuwe uitdagingen aan te gaan. En dat is weer goed voor hun zelfbewustheid. En niet onbelangrijk: aandachtig kijken naar kinderen maakt je werk zoveel leuker!' <

DIT ARTIKEL MAAKT ONDERDEEL UIT VAN DE OPLEIDING TOT **BABYSPECIALIST IN DE KINDEROPVANG**. WIL JE MEER INFORMATIE OF DEELNEMEN AAN DE OPLEIDING, NEEM DAN CONTACT OP MET DE KINDEROPVANG ACADEMIE VIA INFO@KINDEROPVANGACADEMIE.NL OF (030) 233 13 30.

TIPS VAN JUDITH

- Bied kinderen mogelijkheden en de ruimte om de wereld om zich heen te ontdekken.
- Streef ernaar dat ieder kind de kans krijgt nieuwe dingen uit te proberen en uitdagingen aan te gaan.
- Beschouw een baby als een individu en sluit aan bij de eigenheid van een kind, zo kan een kind het best tot zijn recht komen.
- Praat (positief) met de baby in plaats van over zijn hoofd heen.